

5 Konto księgowe

SŁOWNICZEK

Ewidencja — system trwałych znaków zastosowanych w umowny sposób do gromadzenia wiadomości z pewnej dziedziny, zmierzający do poznania, oceny i kształtowania w przyszłości procesów w tej dziedzinie.

System ewidencji księgowej — całościowy, uporządkowany układ metod, zasad i reguł rejestracji zjawisk gospodarczych.

Musiwość występowania operacji gospodarczych uniemożliwia rejestrowanie zmian w składnikach aktywów i pasywów tylko za pomocą bilansu. Ewidencję zmian w stanie środków gospodarczych i w źródłach ich pochodzenia przeprowadza się na kontach.

Konto to urządzenie księgowe przeznaczone do ewidencji w ujęciu wartościowym, a niekiedy także w ujęciu ilościowym, stanu i zmian zachodzących w składnikach aktywów i pasywów oraz w elementach wpływających na wynik finansowy.

Konto jako urządzenie księgowe dostarcza informacji o:

- stanie początkowym przedmiotu ewidencji,
- bieżących zmianach przedmiotu ewidencji na skutek dokonywanych operacji gospodarczych,
- stanie końcowym przedmiotu ewidencji.

Każde konto zawiera następujące elementy:

- nazwę konta i jego symbol cyfrowy,
- dwie strony konta:
 - lewą stronę, zwaną Winien (Wn) lub Debet (Dt),
 - prawą stronę, zwaną Ma lub Credit (Ct).

Układ graficzny konta może być różny i zależy od formy i techniki księgowości. Do celów dydaktycznych używane jest konto w kształcie litery T, zwane **kontem teowym** (schemat 7).

Schemat 7. Elementy konta

Debet (Dt)		Credit (Ct)
Winien (Wn)	Nazwa i symbol konta	Ma

Księgowanie operacji gospodarczych na danym koncie polega na zapisaniu kwoty operacji po odpowiedniej stronie konta. Zapisywanie operacji gospodarczych po lewej stronie konta jest nazywane:

- zapisywaniem po stronie Debet konta,
- debetowaniem konta,
- zapisywaniem w ciężar konta,
- obciążeniem konta.

Zapisywanie operacji gospodarczych po prawej stronie konta jest nazywane:

- zapisywaniem po stronie Credit konta,
- kredytowaniem konta,
- zapisywaniem na dobro konta,
- uznaniem konta.

Suma kwot zaksięgowanych po danej stronie konta jest nazywana obrotem tej strony konta. Ponieważ konto ma dwie strony, rozróżniamy obroty debetowe i obroty kredytowe. **Różnicę między obrotami stron konta nazywa się saldem konta.** Saldo konta może być debetowe lub kredytowe. Nazwa salda konta pochodzi od nazwy tej strony konta, która miała większe obroty. Jeżeli obroty debetowe konta równają się obrotom kredytowym konta, to mówi się, że konto nie ma salda lub ma saldo zerowe.

Funkcjonowanie konta zaczyna się od momentu nadania nazwy, oznaczenia symbolu oraz od wpisania stanu początkowego z bilansu otwarcia, a jeżeli nie było stanu początkowego — od wpisania kwoty pierwszej operacji. Następnie księguje się kwoty kolejnych operacji gospodarczych po odpowiednich stronach konta. Do stanu początkowego, zwanego **saldem początkowym**, dodaje się wszystkie kwoty operacji gospodarczych zwiększające saldo początkowe, a odejmuje wszystkie kwoty operacji gospodarczych zmniejszające saldo początkowe. W ten sposób ustala się stan końcowy, czyli **saldo końcowe** danego przedmiotu ewidencji. Zamykając konto teowe, saldo debetowe wpisuje się na stronę Ct konta, a saldo kredytowe wpisuje się na stronę Dt konta. Zapisu tego dokonuje się w celu sprawdzenia poprawności obliczenia salda. Nazywa się to **bilansowaniem konta**. Po wpisaniu salda końcowego i kwot końcowych (suma obrotów strony i salda końcowego) konto podkreśla się podwójną linią. Podwójna linia oznacza formalne zamknięcie konta (schematy 8. i 9.).

Temat 8. Funkcjonowanie konta z debetowym saldem początkowym

Dt	Nazwa i symbol konta		Ct
Saldo początkowe	500,-	100,-	
	700,-	400,-	
Kwoty operacji zwiększające	200,-	300,-	Kwoty operacji zmniejszające
Saldo początkowe	300,-	300,-	saldo początkowe
Obrót Dt	1 700,-	1 100,-	Obrót Ct
		600,-	Saldo końcowe Dt
	1 700,-	1 700,-	

Temat 9. Funkcjonowanie konta z kredytowym saldem początkowym

Dt	Nazwa i symbol konta		Ct
	300,-	900,-	Saldo początkowe
	100,-	400,-	
Kwoty operacji zmniejszające	600,-	300,-	Kwoty operacji zwiększające
Saldo początkowe	300,-	300,-	saldo początkowe
Obrót Dt	1 300,-	1 900,-	Obrót Ct
Saldo końcowe Ct	600,-		
	1 900,-	1 900,-	

W praktyce gospodarczej występują różne formy graficzne konta. Niezależnie od formy graficznej konta, zapis księgowy powinien zawierać następujące elementy:

- datę zapisu,
- numer i rodzaj dokumentu stanowiącego podstawę księgowania,
- treść zapisu charakteryzującą księgowaną operację,
- kwotę operacji.

6 Księgowe ujęcie środków gospodarczych i źródeł ich pochodzenia

LEKSYKON

respondować — być w związku z czymś, odpowiadać czemuś.

realny — zgodny z rzeczywistością.

reguła — zasada, przepis, norma postępowania, prawo postępowania.

6.1. Funkcjonowanie kont bilansowych

Konta przeznaczone do ewidencji składników aktywów nazywane są **kontami aktywnymi (kontami aktywów)**, a konta przeznaczone do ewidencji źródeł pochodzenia aktywów — **kontami pasywnymi (kontami pasywów)**. Funkcjonowanie kont bilansowych pokazano na schematach 10. i 11.

Schemat 10. Funkcjonowanie kont aktywów

Dt	Konta aktywów		Ct
Saldo początkowe	200,-	100,-	Operacje zmniejszające saldo początkowe
Operacje zwiększające saldo początkowe	300,-	400,-	Saldo końcowe

Schemat 11. Funkcjonowanie kont pasywów

Dr	Konta pasywów		Cl
Operacje zmniejszające saldo początkowe	200,-	400,-	Saldo początkowe
Saldo końcowe	600,-	400,-	Operacje zwiększające saldo początkowe

- Konta bilansowe można podzielić ze względu na postać przedmiotu ewidencji na:
 - konta rzeczowe,
 - konta osobowe.

Konta rzeczowe to konta, których przedmiot ewidencji ma postać materialną, np. „Środki trwałe”. Żadnego z kont pasywnych nie zaliczamy do tego rodzaju kont.

Konta osobowe to konta, których przedmiotem ewidencji są prawa majątkowe. Do tych kont zaliczamy wszystkie konta pasywne oraz niektóre konta aktywne. Konta aktywne zaliczane do tej grupy to np. „Długoterminowe aktywa finansowe”, „Należności od pracowników”.